

Çok nadir bir akut batın nedeni: Gossipiboma

A very rare cause of acute abdomen: Gossipiboma

Mehmet Fatih İnci¹, Fuat Özkan¹, Mehmet Okumuş², Ahmet Köylü¹, Mürvet Yüksel¹

ÖZET

Cerrahi operasyonlarda batın içinde unutulmuş cerrahi spançlar nadirdir. Bunlar belirgin semptom vermeyen aseptik reaksiyona neden olabildikleri gibi, erken dönemde nonspesifik semptomlarla ya da apse ve palpabl kitle gibi belirgin semptomlarla prezente olabilir. Cerrahi spanç granümatöz bir reaksiyon başlatarak büyük bir kitle şeklinde görüntü verebilir ve buna gossipiboma adı verilir. Önceden geçirilmiş cerrahi operasyon öyküsü bulunan hastalarda, iyi sınırlı heterojen yapıda kitlelerin ve apselezyonların ayırıcı tanısında gossipiboma akla gelmelidir. Bu yazıda karın ağrısı ve ateş şikayeti nedeniyle kliniğimize yönlendirilen ve patolojisiyle gossipiboma tanısı doğrulanmış 37 yaşındaki erkek olgumuzun radyolojik inceleme bulgularını sunduk.

Anahtar kelimeler: Gossipiboma, cerrahi materyal, bilgisayarlı tomografi

GİRİŞ

Gossipiboma cerrahi operasyonlarda kullanılan absorbe olmayan materyallere bağlı gelişen bir psödotümördür. En sık nedeni operasyon sırasında unutulmuş, yapısında pamuk içeren tamponlardır.¹ Radyopak işaretli tamponlar direkt grafiyle kolaylıkla tanınabilmesine karşın, ülkemizde olduğu gibi işaretli olmayan tamponlar kullanıldığında tanı güçleşmektedir. Bunlar belirgin semptom vermeyen aseptik reaksiyona neden olabildikleri gibi, erken dönemde nonspesifik semptomlarla ya da geç dönemde apse ve palpabl kitle gibi belirgin semptomlarla prezente olabilir.²

Bilgisayarlı Tomografi (BT) başta olmak üzere radyolojik görüntüleme yöntemleri gossipiboma-

ABSTRACT

A surgical sponge left in abdominal cavity following completion of the operation (Gossipiboma) is a rare entity. They may not only cause aseptic reactions without significant symptom, but they may also lead to exudative reaction which is manifested in the early phase with non-specific symptoms or they may manifest in the late phase with abscess and palpable mass symptoms. Surgical gauze pad will initiate a granulomatous reaction and it may appear as a large intra-abdominal mass. This condition is referred as gossipiboma. Gossipiboma should be considered in patients who have abdominal pain and intraabdominal abscess symptoms particularly in patients had abdominal operation previously. In this study, we present radiological findings of a 37-years old male patient who referred to our clinic with complaints of abdominal pain and fever and diagnosed as gossipiboma.

Key words: Gossipiboma, surgical material, computed tomography

ların tanısında çok değerlidir. Bu çalışmada, karın ağrısı ve ateş şikayeti ile hastanemiz acil servisine başvuran, 6 ay önce sağ nefrektomi operasyonu geçiren 37 yaşında erkek hastanın direkt grafi ve BT bulgularıyla gossipiboma tanısı koyduğumuz hastayı sunuyoruz.

OLGU

Otuz yedi yaşında erkek hasta acil servise birkaç gün önce başlayan ve gittikçe artan sağ üst kadranda şiddetli hassasiyet, karın ağrısı, ateş ve halsizlik şikayeti ile başvurdu. 6 ay önce başka bir merkezde sağ nefrektomi operasyonu geçirdiğini belirten hastanın fizik muayenesinde sağ üst kadranda lokalize hassasiyet ve rebound, subfebril ateş dışında anlam-

¹ Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyoloji AD, Kahramanmaraş, Türkiye

² Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp AD, Kahramanmaraş, Türkiye

Yazışma Adresi /Correspondence: Dr. Mehmet Fatih İnci,

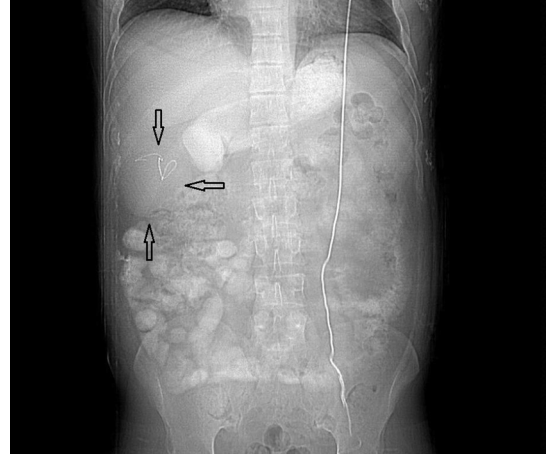
Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyoloji AD, Kahramanmaraş, Türkiye Email: drfatihinci@gmail.com

Geliş Tarihi / Received: 12.05.2012, Kabul Tarihi / Accepted: 25.07.2012

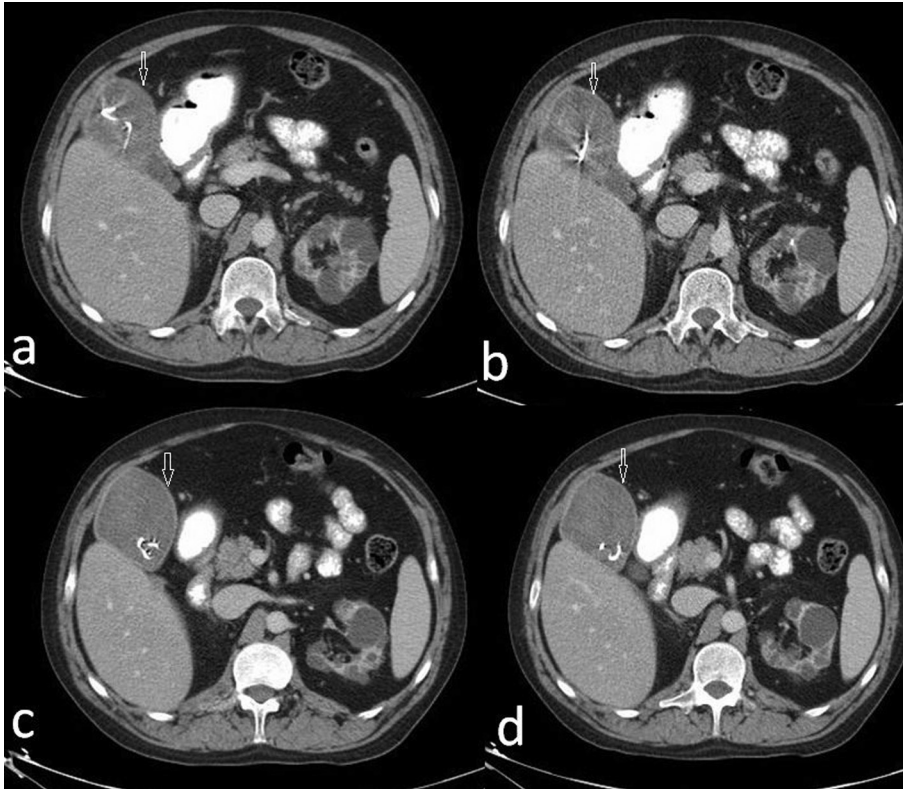
Copyright © Dicle Tıp Dergisi 2012, Her hakkı saklıdır / All rights reserved

lı bir bulgu saptanmadı. Laboratuvar testlerinde hafif lökositöz ve nötrofili dışında anormallik yoktu. Direkt batin grafisi ve bunu takiben intravenöz (iv) kontrastlı batin BT tetkikleri yapıldı. Batin grafisinde sağ üst kadranda subhepatik alanda 7x6 cm boyutlarında içerisinde kırılmış lineer hiperdansite bulunan düzgün sınırlı yuvarlak radyopak görünüm mevcuttu (Resim 1). Sonrasında çekilen iv kontrastlı batin BT incelemede subhepatik alanda safra kesesi anterioinferior komşuluğunda 64x83x77 mm boyutunda içerisinde yabancı cisime ait kırılmış lineer hiperdansiteler gözlenen, duvar yapısı bulunan ve iv kontrast madde sonra duvarında kontrastlanma izlenen, düzgün konturlu hipodens lezyon izlendi (Resim 2). Mevcut klinik ve radyolojik bulgularla hastaya apse formasyonu gösteren gossipiboma ön tanısı kondu. Hasta cerrahi operasyona alındı, laparotomi yapılarak bu bölgedeki yabancı cisim ve apse temizlendi. Dokunun histopatolojik değerlendirilmesinde yabancı cisim

reaksiyonu, fokal fibrozis ve apse ile uyumlu bulunarak gossipiboma tanısını doğrulandı.

Resim 1. Direkt batin grafisinde sağ üst kadranda subhepatik alanda 7x6 cm boyutlarında düzgün sınırlı yuvarlak hafif radyopak görünüm (oklar) ve içerisinde kırılmış lineer belirgin radyopak görünüm

Resim 2. İnteravenöz kontrastlı batin BT incelemede subhepatik alanda içerisinde yabancı cisime ait kırılmış lineer hiperdansiteler gözlenen, duvar yapısı bulunan ve iv kontrast madde sonra duvarında kontrastlanma izlenen, düzgün konturlu hipodens lezyon (oklar)

TARTIŞMA

Gossipiboma vücut içerisinde unutulmuş pamuksu sünger veya gazlı bez için kullanılan bir terimdir.^{1,3} Cerrahi sırasında birçok cerrahi yabancı cisim unu-

tulabilmekle birlikte en sık karşılaşılan gazlı bez unutulmasıdır.³ Bu duruma obez hastalarda daha sık rastlanmaktadır. Yasal, medikal ve diğer nedenlerden dolayı çok az rapor edildiğinden vakaların kesin sayısı bilinmemektedir.¹

Unutulmuş gazlı bez zaman içerisinde bir seri inflamatuvar yanıtı neden olur. Patolojik olarak iki tip yabancı cisim reaksiyonuna neden olabilir, birincisi adezyon, enkapsülasyon ve granülasyon ile sonuçlanan aseptik fibrinöz yanıt; ikincisi kist ve apse formasyonuna neden olan eksudatif reaksiyondur.^{4,5} Fibrinöz yanıt genellikle klinik şikayet oluşturmadan sadece ele gelen kitle ile ortaya çıkabilirken, eksudatif formunda ateş ve ağrı şeklinde erken semptom verebilir. Gossipibomalar periton boşluğundan gastrointestinal sisteme veya mesaneye ekstrude, cilde ve barsaklara fistülize olabilir, barsak obstrüksiyonu ve perforasyonu gelişebilir.^{1,3,6} Ayrıca bizim vakamızda olduğu gibi ileusla sonuçlanabilen barsak yapışıklıkları ve granümatöz peritonit de gelişebilir.^{3,5}

Gossipibomalar ultrasonografik (US) görünümleri hematoma, apse, kist ya da tümörü taklit edebilmektedir. Hematom erken postoperatif dönemde görülür; erken dönemde ultrasonografik görüntüleme hipoekoik görünüm verir, takibinde rezorbsiyon aşamalarının gözlenmesiyle tanısı kolaydır. Apsenin enfeksiyon bulgularının aşikar olması ve erken postoperatif dönemde görülmesi nedeniyle yabancı cisim granülomalarından kolaylıkla ayırt edilebilmesine karşın eksudatif tip yabancı cisim reaksiyonuna sekonder apseyle ayırım ancak yabancı materyale özgü kıvrımlı tarzda ekojenitelerin gösterilebilmesiyle mümkündür. Kist ya da tümörü taklit eden gossipibomalar geç dönemde ortaya çıkan granülomlardır. Bu hastalar genellikle asemptomatiktir ya da nonspesifik şikayetleri vardır.⁸ Ayırtıcı tanıda gossipibomanın akılda tutulması büyük önem taşımaktadır. Operasyon öyküsünün sorgulanması, diğer radyolojik yöntemlerin yönlendirilmesi ve bulguların kombinasyonu ile doğru tanı konulması olasıdır. US görüntüleme postoperatif dönemde operasyon lojunda yoğun akustik gölgelenmeli kolleksiyon ya da yer kaplayan lezyon saptandığında diğer radyolojik yöntemlerden yararlanılması gerekir. Özellikle direkt radyografi ile bu lojda kalsifikasyon ya da gaz görülmediğinde, sonografik akustik gölge bulgusunun yabancı cisme bağlı olduğu düşünülerek gossipiboma tanısı konulabilir. Unutulan gazlı bez radyopak madde içeriyorsa direkt batin grafisinde görülebilir.^{5,7} Bizim olgumuzda apse içerisinde kıvrımlı linner hiperdens yabancı cisim izlenmekte bu da tanıyı kolaylaştırmaktaydı.

Bigisayarlı tomografi'de unutulmuş gazlı bez ve buna bağlı reaksiyonlar farklı şekillerde izlenebilir. Gossipiboma için en karakteristik BT bulgusu gazlı bezin lifleri arasına hapsolmuş hava kabarcıklarının oluşturduğu süngerimsi görünümdür. Bu süngerimsi görünüm direkt grafi bulgusu olan 'whirl-like' görünümünün eşdeğeri olarak değerlendirilmektedir.^{3,5} Ancak bu bulguya olguların çok az bir kısmında rastlanmaktadır. Gossipiboma'nın diğer bir BT görünümü kontrast madde verilmesini takiben kontrast tutan ince kapsüllü düşük dansiteli kitlesel lezyon şeklindedir. Kapsül bazı vakalarda kalın izlenebilir. Bu görünüm apse ve hematoma ile karışabilir ancak apse ve hematoma gossipiboma eşlik edebileceği de unutulmamalıdır.^{9,10} Kalsifikasyonlar nadir bir bulgu olup uzun zaman önce unutulmuş gazlı bezlerde daha sık görülmektedir. Kapsülde veya santral kısımda izlenebilir. Ancak radyopak işaretlerle karıştırılmamalıdır. Aksiyal kesitlerde radyopak işaretin neden olduğu beam-hardening artefakt nedeniyle patognomonik görünüm daha az belli olacağından direkt grafiye bakmak faydalı olabilir.⁹

Absorbe olabilen hemostatik bezlerin de akılda tutulması gerekmekte olup fokal santral hava imajı içeren miks-düşük atenuasyonlu kitleler şeklinde görüldükleri hatırlanmalıdır. Absorbe olabilen hemostatik tıkaçlar cerrahi gazlı bezlerden farklı olarak radyopak işaret içermemektedir. Ayrıca absorbe olabilen tıkaçların takipte görüntülerden kaybolduğu da izlenecektir.^{6,9} Yine postoperatif hastada absorbe olabilen tıkaçlar apse, hematoma ile karıştırılmamalı ancak operasyona bağlı apsenin eşlik edebileceği de unutulmamalıdır.⁹ Kesin tanı cerrahi gazlı bezin ve buna bağlı reaksiyonların patolojik olarak tanımlanması ve cerrahinin gross olarak görmesi ile konur.

Sonuç olarak; gossipibomaya ait semptomların ve radyolojik bulguların spesifik olmaması, nadir gözlenmesi ve detaylı anamneze rağmen çoğunlukla akla gelmemesi nedeniyle tanısı zordur. Biz bu vaka ile atipik karın ağrılarında ve batin içi apse kliniğiyle gelen hastalarda, özellikle geçirilmiş operasyon öyküsü mevcutsa, ameliyattan uzun süre geçmiş olsa bile gossipibomanın akılda tutulması gereken bir klinik durum olduğunu ve BT başta olmak üzere radyolojik görüntüleme yöntemlerinin gossipiboma tanısında çok değerli olduğunu vurgulamak istedik.

KAYNAKLAR

1. Gümüştaş OG, Gümüştaş A, Yalçın R, Savcı G, Soylu RA. Unusual causes of small bowel obstruction and contemporary diagnostic algorithm. *J Med Imag Rad Oncol* 2008;52(2): 208-15.
2. Tim B. Hunter, Mihra S. Taljanovic medical devices of the abdomen and pelvis. *RadioGraphics* 2005; 25(4):503-23.
3. Kokubo T, Itai Y, Ohtomo K et al. Retained surgical sponges: CT and US appearance. *Radiology* 1987; 165(3): 415-8.
4. Lu Y, Cheung Y, Ko S, et al. Calcified reticulate rind sign: a characteristic feature of gossipiboma on computed tomography, a case report. *World J Gastroenterol* 2005; 11(16): 4927-9.
5. Kalovidouris A, Kehagias D, Mouloupoulos L, Gouliamos A, Pentea S, Vlahos L. Abdominal retained surgical sponges: CT appearances. *Eur Radiol* 1999;9(9):1407-10.
6. Young ST, Paulson EK, McCann RL, Baker ME. Appearances of oxidized cellulose (surgical) on postoperative CT scans: similarity to post-operative abscess. *AJR* 1993;160(2):275-7.
7. Cruz RJ, Figueiredo LFP, Guerra L. Intracolonic obstruction induced by a retained surgical sponge after trauma laparotomy. *J Trauma* 2003;55(7):989-91.
8. Akyar G, Yağcı C, Aytaç S. Gaz tamponuna bağlı pseudotumor: Gossipiboma. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası* 1996; 49(2): 169-72.
9. O'Connor AR, Coakley FV, Meng MV, Eberhardt S. Imaging of retained surgical sponges in the abdomen and pelvis. *AJR* 2003;180(3):481-9.
10. Topal U, Şahin N, Gökalp G, Gebitekin C. İntratorasik tekstilomlarda radyolojik bulgular. *Tanısal ve Girişimsel Radyoloji* 2004; 10(2):280-3.